

Επιφίσημος επί Σωρό του
ΣΟΛΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ.

Εκ Διοκεία Αγίας Νάπας,
Αθηνών 13 Σεπτ. '79.

Ομολογώ ο πρώτος του "ΑΡΗ" Αρτικός Όρατος

Χθές, ὁ Σ.Μ. ἔκανε τὸ τελευταῖο τῶν
ταξιδι. Ταξίδεψε στὴν Κύπρο γιὰ νὰ βρεῖ
τὴν ἀλυσία φατίνων κί ἀναπαύσει στὴ γῆ τῆς
πατρίδας τῶν ποὺ τόσο πορὶ χάριτες, εὐφροσύνη
βε καὶ τιμῆς. Στὴ γῆ ποὺ εἶ χίφο θάρον κρα-
τῆς, κοντὰ μὲς μὲ τὴν ἀπύραυτη βροχῆ
καὶ τὴν ἀντίπυρ λαχτὰρα ποὺ κρατᾶ τὴ μάνα
στὴν ἀμαχά μὲς τὸ νερό μὲς βραβταρί.

Κυδῆϊον μὲ εὐίμτρε τὸν πορναγαπημένο μὲς
Σ.Μ., μὲ πόνο βαδίζατο. Τὸν κυδῆϊον μὲ ὄμους
καὶ μὲ ὑπερφάντρε πορὶ μετᾶχι. Γιατὶ αὐτὸ
ἦ παγκόσμια ἀκτινοβόχιας περὶ πύματα,
αὐτὸς ὁ ὄραυτηρῆ μὲς ἀνδραπες, ὁ βεμὸς,
ὁ τιμὸς, ὁ μαχῆτῆς, ὁ πατριώτῆς, ἦναι ἕνας
ἀπὸ μᾶς, παιδί κί αὐτὸς τᾶ βραβανιόμῆνα
καὶ πικραμένο μὲς νηοισί, κορματῆ τᾶ λαοῦ
μὲς, ἔκφραθῆς τῶν πόνων καὶ τῆς λαχτᾶρας
μὲς, τῆς μὲς μὲς τῆς ἐκπερὶ μὲς τῆς ἀδοίχ-
μὲς ψυχῆς μὲς.

Στὸς πρῆβότῆρος ἀπὸ μᾶς, ὁ Σ.Μ. ἦναι,
χίφο ὃ πορὶ, γυνὸς εἰν ὁ μετᾶτος μὲς μαθευ-
τῆς. Ενδῆτῆς, Αὐτὸν τῆς ὄραυτῆρας, μὲς μὲς
τῆς κί ἀβφαχῆρα, ὅσον τὸ μὲς τῆς μασικῆς,
ἦ περὶ φῶτα στὸν τὸ πορὶ ὑπῆρξε μοναδικῆς.
Ἦναι, ὄμους, ἐμφαντικώτῆρος γιὰ μᾶς νὰ ἦναι

τό πνεύμα πρὸς τὸ πνευματικὸν αὐτὸ τὸ ἔργο τὸ
ἴδιον ὅτιν ὑπηρεσία τῆς κίττας καὶ τῆς ὑπὸ
ἐκείνης. Ὁρῶντες ὅσα τὰ μίση καὶ πλάση
τῆς ὑφ' ἑαυτοῦ, εἴτε γὰρ ναὶ διευδύνει μὲν ὀρ-
χολογία, εἴτε γὰρ ναὶ λαμπρύνει μὲ τὴν παρρη-
σία τὰ κατὰ τὸ συνέδριον, εἴτε γὰρ ναὶ δώσει
μὲ ἀπὸ τῆς μοναδικῆς τὰ διακρίσεις, πρόβα-
λε τὸν τόπον μας ὅσο ἐλάχιστοι ἄλλοι καὶ μὲ
τὴν προσωπικότητά ταν καὶ μόνο, οἱ δὲ βίαι
μας ἐπιθυμούνταν ἀνὸς περιβόητο παρ'
ὅσο ὁ ἴδιος, τίμα καὶ μακάρι τις ἴσχυε.
Πολλοὶ εἴτε διακρίσεις ἔμαθαν τὸ κτερι-
αὐτὸ πρόβλημα καὶ ἔηναν ὁρμητοὶ ὑποστηρι-
κτῆς μας, ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ Σ.Μ. εἴτε ἀνοήτως
τὰ "κτεριακά ἔλεγχον", τὸν "ἔργο καὶ ὄρμη-
νο γὰρ τὴν κίττα", τὴν "ῥωμολογία", εἴτε ἀνὸ-
ς μαθαίνοντας καὶ μόνο πρὸς ὁ συρραφίας
τῆς μοναδικῆς ὅσον κόσμον "ἁρμονίας τῆς
ἐπιχρονίας μουσικῆς" εἶναι κτεριος. Οἱ τιμη-
τικῆς τὰ διακρίσεις, τὸ μεταλλοτὰ ταξιαρ-
χι τοῦ φοίνικος καὶ οἱ δύο τὰ βραβεύσεις ἀπὸ
τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ἀνταναγκάζον, φαι-
δοσθητὰ καὶ ὅσον τὸ πρὸς μας καὶ γὰρ αὐτὸ τὰ
ὀφείλοντε ἐξυμνοῦν ἀπεριόριστοι.

Μαζί με τὴν κίττα, πάντες εἰς μέρα καὶ

ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνισμὸς γιατί μετὰ ἔρχομα
ὁ Σ.Μ. τίμησε ἑξαιρετικὰ τὴν Ἑλλάδα. Ὅχι μόνο
προσφέροντας ~~πᾶν~~ τὶς υπηρετεῖς τὰ βουνὰς
ἀπὸ τὰ 1957 καὶ Ἀρχιμουσικὸς καὶ Γεν. Διευ-
θυντὴς τῆς κρατικῆς ὁδοῦ Θεσσαλονίκης, ἀλλὰ
κυρίως γιατί μετὰ τὴν μουσικὴν τὸν ἐντύθη τοὺς
ὀτιχοὺς ἑνὸς Παλαμᾶ, ἑνὸς Σολωμᾶ, ἑνὸς
Ρίττον, γιατί ἔγραψε μουσικὴν γιὰ Ἀρχαῖες
τραγωδίαι, γιατί ἐυπροσώπησε ἑπταῶσια
τὴν Ἑλλάδα ἐν Αἰθῶν βήματα, γιατί τί-
χος ὁ νόμος τῆς Μουσικῆς ἔμαθε πρὸς τὸ
μεγαλύτερο μέχρι θύμνα ἐπιτεύγμα τῆς
Παγκόσμιαις Μουσικῆς φιλολογίας, ἢ Ἐγκυ-
κλοπαιδεία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς,
γραφέθηκε ἀπὸ τὸν Σ.Μ.

Μετὰ βραδεία ὁδὸν ἐκδηλώθη ἐν ἑμῶν
τῶν Μεγάλῳ μας Σ.Μ., ἐδῶ, ἐν Ἀκροπόλει
τῶν λατρικῆ, τῶν τίμησε καὶ τὸν μακάριον
καὶ διὰ τῆς δαίμονα, ὅπως ἀγαπᾶτε καὶ
ἤτανε. Ἀπὸ τὰ 1934, ὁ Ματέρος ἔζησε ἐν
Ἀκροπόλει μέχρι τὰ 1956. Διὰ ἀμείνων μετὰ
τὶς λαμπρῆς τὸν ἐποῦσε ἐπὶ Λονδίνο καὶ τὸ
Παρίσι, μέχρι τὴν μετακλήσῃ τὰ ἐπὶ Ἑλλάδα
ἑπινοεῖς χρόνια. Καὶ ὁ αὐτὸ τὸ διάστημα
κατάφερε νὰ ἀγαπηθῇ ἀπὸ τοὺς Ἀκροπολιτῶν

ὁσοὺς πάντας ἄλλοι συμπολίταις τῆς Διδαστῆς ὁλό-
γυμνασίου τῆς, ἴδρωσε τὴν χορωδία τοῦ ΑΡΗ,
ἔδωκε συναρχίαι, διαχίσεις, ἔβαλε τὰ δεξιὰ
τῆς μετέπειτα μαθητικῆς δραστηριότητος τῆς
πόλις μας, ἔγινε ἕνα μὲ τὸν Αεμειανὸν καὶ
μέχρι τὸ θάνατό του τοὺς ἀπομαχοῦσε συμπολίταις.
Ἄνταπόδινε πάντοτε τὴν ἀγάπην καὶ τὸ βεβαβὸν
πρὸ τοῦ δεικνῆναι μὲ ὅποιον τρόπο μπορούσε; Μὲ τὴν
ἐνώπιον τὸν εὐβουχίαι, μὲ τὸ ἀγάθον καὶ εὐχυν-
νὴς τὸν φιλοφρόνημα, μὲ τὸ ἐνδιαφέρον τὸν γὰρ
ὅτι σχετιζόταν μὲ τὴν πόλιν καὶ τὰ προβλή-
ματα τῆς. Μὲ τὴν ἀπλότητα τοῦ χαρακτηρίσει
τοὺς πραγματικὰ Μεγάλους, μὲ τὴν ἰσχυρὴ καρ-
διά τῶν, μὲ τὸ παντοτεινὸν τὸν μετρίωμα, δεχό-
τανε πάντα μὲ ἰσχυρὴν βεβαιότητα τὰ κο-
λοκωτικὰ μας λόγια, τοὺς ἔπαινον καὶ τὸ
ἐνδιαφέρον μας καὶ ἔνοιωθε ἰδιαιττενὴν χαρὰν γὰρ
τὴν ἀγάπην τοῦ τοῦ δεικνῆναι. Οἱ συνάδελφοί του
τοῦ Γυμνασίου, οἱ μαθητῆς του, οἱ φίλοι του, νοι-
ῶσαν τὴν χαρὰν τοῦ χαρὰ τους καὶ τὴν γύπην του
γύπην τους καὶ τὸ ἴδιον ἔνοιωθε γ' αὐτοὺς καὶ ὁ
ἀγαπημένος τους μαέστρος.

Νὰ μὴ χιθῶν γὰρ τὸ δέξιόν του μὲ τὸν
ΑΡΗ μὲ εἶναι ποτὶ ἄκνηρόν καὶ δέξιον
γιατὶ οὐκ ἔμπνῶν μὴ μὲ παλιτῆς, ἀλλοκω-

νιτες και ποχὶ ἐπιδουες στὸ θυμὸν τους. Τὸ
μόνο ποὺ μπορῶ νὰ πῶ εἶναι ὅτι εἰς μερα, ἔκ-
τός ἀπὸ τὴν οὐνοφανεῖα, δέχεται βουλαυτη-
τήρια καὶ ὁ ΑΡΗΣ.

Πρὶν 15 πηρίτων μέρη, ὅταν ἡ ἀρχὴ τοῦ τέ-
λους εἶχε ἤδη διαφανῆ, ἐκτελεφωνικὴ συνομι-
λῆα ποὺ εἶχα μαζί του, ὁ Σ.Μ. μοὶ ἐμπιστεύθηκε
μὰ τελευταία τὸν ἐπιθυμία ποὺ δόχεται συ-
κρονιστικὰ τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς ἀγάπης τοῦ
πρὸς τὴν Ληθεό. Μοὶ εἶπε ἑταιρικῶς τὰ ἑξῆς:
"Θέλω νὰ σε παραμαχέω γὰ καὶ ὁκετικὸ μὲ
τὴν βιβλιωδίσκην μου. Τὸ κύριο εἶμα τῶν βιβλίων,
ἐπιθυμία μου εἶναι νὰ δωρεθῆ ὅσον Δῶμο Λη-
θεοῦ. Τὰ χειρόγραφα μου καὶ ὅτι ἔχει ὁκεῖν
μὲ τὴν Μουσικὴν νὰ μτινουν ὅσον ΑΡΗΣ, ἀφοῦ δι-
νουν διπλὰ ἀντιζωπὰ καὶ γὰ τὸν Δῶμο καὶ
ἐκ παραμαχῶ ποχὶ νὰ φροντισθετε ὥστε ὅσο
σωματικὸ νὰ διαρρυθῆτε ἕνας καὶρος εἰδικῶς
γὰ αὐτὰ."

Εἰς μερα κινδύνουμ, ἐδῶ ὅτι Ληθεό, τὸν
ἀγαπημένο μου Σ.Μ. κὶ αὐτὸ ἀποτηχῆ γὰ τὴν
πόσιν μου ποχὶ μετὰ τὴν τιμὴν κὶ ὄρχε φωνὴν ἐπι-
τακτικῶς γὰ τὴν συντίρησιν τῆς μνήμης τῶν,
τῶν ὄρχων τῶν καὶ τῶν δραματικῶν τῶν.
Ὁ μαίδρος μου φεῖγῃ ἡεκος μὲ δόξα, τὴν

κι ὁλοκληρεν ἀναμύριον. Φείσῃ, ὄμωσ, μ' εἶα
του ὄνειρο ἀνεκπλήρωον. Τῆς δημοφιλῆς κυπρι-
ακῆς Συμφωνικῆς Ὀρχήστρας. Γι' αὐτὸ τὸ δέμα
εἶχε παρασησθεῖ ἀπὸ τὸν ἀτίμωτο Μπαζο
μας Μαυαρίο καὶ ὑπεβάλλῃ, κι ὑπεβάλλε, χηρομ-
ρεῖς ὁχθῖο ποὺ ὄμωσ δὲ ὑλοποιήθηκε γιὰ τὴν ἔχον
ἤδη μεσοχάριτες τὰ γηρότα τῆς μεγάλης
πεοδοσίας καὶ τὰ προχέμα. Ἐς ευμεροτιότη,
λοισπύ, αὐτὸς τὴ Ὀρχήστρα τώρα, ὅτι μνήματα.
Θά' ναι γι' αὐτὸν τὸ χαμηρότερο μνημόσυνο
ποὺ δὲ μποροῦτε νὰ τοῦ γίνῃ.

Σύλωνα Μιχαηλίδη, παιδί τῆς Κύπρου,
δαίμαξί μας, φίλε μας ἀκριβέ, καμαρί μας.
Δεχόμεστε ὅριμτα τὴ μοναδικὴ πίκρα ποὺ μᾶς
ἔδωκε ποτὲ τὴν πίκρα τοῦ θανάτου σου. Γιατὶ
ὅτι Σωὴ σου ποτὲ δὲν μᾶς πικρανε. Φείσῃς κι'
ἀφίενεῖς πῖω σου μόνο καχίς ἀναμύριον. Ἀνα-
μύριον ἰσοτῆς, ἠλικρινεῖς, γημάτης ἀνδρωπιά
καὶ χερνυτῖα. Γι' αὐτὸ, τὸ κῆμα ποὺ δὲ βέ σκε-
πάβε δὲ μπορεῖ παρα νὰ' ναι ἔλαφρό. Σε ἀρ-
χαρετῶ ὅχι τὴ Κύπρος καὶ βῶ εὔχεται τὴν αἰ-
ωνίαν ἀνάπαυον.

Τελευταῖος, δὲ βέ χαρετῖοι ὁ ΑΡΗΣ. Σὲ
λίγο, ὅτὸ κοιμητῖο, ὅτιν ἀδίαχεν τὴν ἠφρονα
τῶν κυπριακῶν καὶ τῶν τάφων, ἢ χορωδία τα,

ἡ χορωδία σου, οἱ τραγουδῆτες οἱ πρῶτοι ἔκτε-
 λσον τὸ κέκλιτό σου ὄσμα, τὴν ἑπιέντηα, τὴν
 τελευταία σου σύνθετον ποίησας ὅταν ὁ ἔπνι-
 στῇ ἡ ἀσπυρία γὰρ τὰ συμπυκνωμένα καὶ μὴ

Ἀναστασία τῆς ἑπιέντη, Σόλων Μικρασιατῶν.

Ἀσπυρία σου ἡ μνήμη.